

Gedachten van redactie en adviesraad
over de toekomst van coaching

I have a dream

Als we in de toekomst konden kijken, wat zouden dan de contouren van het vakgebied van coaching zijn? Bestaat de professie nog over enkele decennia?

Coacht dan iedereen elkaar (gratis)? Zijn er dan nog professionele coaches nodig? Zou coaching verder zijn verzakelijkt, of juist meer een open, liefdevolle (tijdelijke) verbinding tussen twee mensen zijn geworden? Leden van de adviesraad en redactie van het Tijdschrift voor Coaching blikken terug op het verleden en blijken zelfs vanuit de toekomst naar het vak in 2013

terug te kunnen kijken.

AUTEUR: FRANK VAN DER MIJN

Janet Rienties en Audrey de Jong

Onder de heerlijk zoekende en speelse leiding van Marjo Korrel scharen zich op 17 januari diverse leden van redactie en adviesraad om de tafel. Aanwezig zijn: Jakob van Wielink (die vandaag zijn vuurdoop beleeft als nieuw redactielid), Ans Tros, Woody van Olffen, Ad Maas, Bert Coenen, Ien van der Pol, Sijtze de Roos, Adriaan Hoogendijk, Els Ackerman, Alex Engel, Margreet Steenbrink, Audrey de Jong, Janet Rienties en Eric Vullers. Een bont gezelschap van mensen die op de één of andere wijze betrokken zijn bij het boeiende terrein van coaching en bij het tijdschrift. Gaandeweg de bijeenkomst zullen de tafels uit het midden verdwijnen om plaats te maken voor een 'werkvloer' die stapsgewijs zal worden opgevuld met tekeningen en dromen, maar dat weten we nu nog niet.

Marjo Korrel leidt de dialoog op basis van enkele principes van *Future Search*. Deze zorgvuldig ontwikkelde werkvorm vraagt om andere voorwaarden om volledig tot zijn recht te komen (zoals de aanwezigheid van alle stakeholders, een gezamenlijk gekozen probleemstelling), maar toch blijken enkele elementen daaruit handig om nu het gesprek te leiden. Zo gaat het gezelschap op zoek naar tekens van betekenis die coaching heeft (gehad) in het verleden, onderzoekt zij actuele trends, verkent ze de toekomst en zal ten slotte

een *to do* lijst van consequenties en mogelijke acties worden opgemaakt. Maar Korrel begint met een leuke aftrap: waarom wil eenieder het nu eigenlijk met elkaar over de toekomst van coaching hebben? Graag in één zin.

Er komt een veelheid aan motieven op tafel, vaak een combi van vakgerelateerde en persoonlijke interesses: men wil de ander horen (typisch voor coaches?), wil de liefde voor het vak met elkaar delen, wil samen creëren en is nieuwsgierig naar de contouren van coaching in de toekomst. Nieuwe vormen van begeleiding wordt er geroepen, evenals nieuwe vormen van uitgeven.

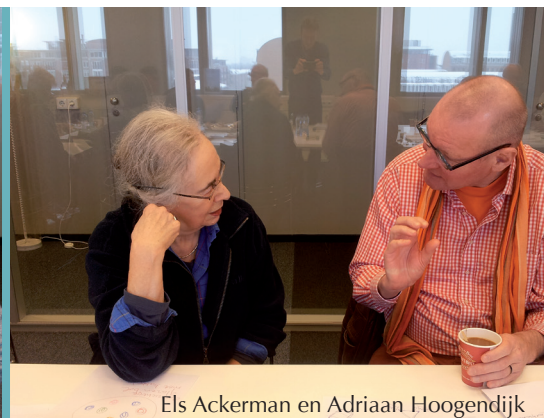
Betekenisvol verleden

Iedereen heeft een korte presentatie voorbereid over de vraag welke betekenisvolle trends de aanwezigen over coaching uit het verleden meenemen en welke eerste gedachten of wensen men heeft voor de toekomst. Tijdens elke presentatie noteren de anderen in steekwoorden wat erin opvalt of blijft haken.

Ans Tros trekt een parallel met *lijderschap* bij dieren, dat schijnbaar wordt verlost door de slager. Denken we bij coaching tot nu toe niet te veel in deelproblemen en methodische schijnoplossingen? In de toekomst wil ze graag uitzoomen: van de individuele positie van de

Ans Tros en Ien van der Pol

Els Ackerman en Adriaan Hoogendijk

cliënt naar de vragen: wat is er in wezen aan de hand, in welke context speelt de vraag en hoe verhoudt de cliënt zich daartoe? Ze pleit voor meer gelijkwaardigheid en groter lichaamsbewustzijn.

Els Ackerman blikt terug op de Rogeriaanse, cliëntgerichte beroepsattitude die – na een aanvankelijk meer medisch-diagnostische aanpak – coaching is gaan kleuren, soms aangevuld met een spirituele dimensie. Coaching werd van alternatief normaal en trendy. Ze verwacht dat coaching zowel ruimte aan amateurs als wetenschap blijft bieden.

Ien van der Pol ziet dat we door opleiding en certificering kaf en koren nu beter kunnen scheiden. Ze vindt het een goede ontwikkeling, maar is ook bang voor bureaucratie. In de samenleving ervaart ze toenemende druk door individualisering en versnelling. Daarom is coaching niet meer weg te denken, moet de NOBCO haar verantwoordelijkheden sterker oppakken en blijft profileren belangrijk.

Bert Coenen heeft meegezocht naar wetenschappelijke onderbouwing van begeleidingskunde; dat is sterker geworden en kent nu meerdere niches. Hij onderscheidt de zakelijke begeleiding van NOBCO-coaches, de welzijnsgerichte supervisie en de HRM-georiënteerde loopbaancoaching en constateert daarbij concurrentie tussen het Rijnlandse karakter van de LVSC en het Angelsaksische van NOBCO.

Eric Vullers kijkt vooral vanuit het perspectief van een uitgever en dat toont hem ongekende bloei. Hem lijkt het winst dat de NFBK zich verder ontwikkelt en nu reeds meerdere beroepsverenigingen omvat. Hij wil de trend tot samenwerking helpen doorzetten, ondermeer door met NVP en NVO2 om tafel te zitten. Als uitgever wil hij informatie, inhoud en expertise helpen verspreiden.

Margreet Steenbrink constateert dat het aantal publicaties, onderzoeken en keurmerken rond-

om coaching jaarlijks toeneemt. Ze spreekt de wens uit dat de moderne coach zich richt op ambities en waarden van individuen, maar wel in relatie tot de organisatiecontext en de samenleving. En ze wil graag dat coaches met regelmaat iets (belangeloos) teruggeven aan de samenleving.

Woody van Olffen deint ook mee op Rogers en op de humanistische visie dat coaching de emancipatie van het individu kan faciliteren. Hij ziet veel ontwikkelingen tegelijkertijd die coaching beïnvloeden: technologisch (virtueel coachen) en op de arbeidsmarkt (*life long learning*, vergrijzing en economisch kortere en snellere lijnen). Daarmee zijn ook carrièrewisselingen sneller geworden.

Jakob van Wielink ziet als belangrijkste trend de blijvende, schreeuwend behoeftige bij mensen om onomwonden te kunnen spreken over wat ertoe doet en wat elders niet besproken kan worden; dat is en blijft naar zijn mening hopelijk de betekenis van coaching.

Ad Maas kijkt veelal vanuit een pedagogische invalshoek; coaching ziet hij met name gebaseerd op de humanistische psychologie. Hij stelt voor om coaching wetenschappelijk (verder) te onderbouwen en de rol ervan in de samenleving te bekijken in het licht van maatschappijkritische analyses. De maatschappij moet naar zijn mening zelf ook naar de betekenis van coaching kijken.

Adriaan Hoogendijk hoort vaak de vraag: "Zijn er niet te veel coaches?", maar wil er aan bijdragen om het aantal nog verder te verhogen! Coaching ziet hij als doorgeven van levenskunst via de vraagstelling. Het leven is immers complex. Het is hem opgevallen dat mensen niet zijn voorbereid op de 2^e levenshelpt, vooral hier zijn coaches nodig; het gaat immers om 2/3 deel van de bevolking.

Alex Engel beschouwt de komst van beroepsvereniging, TvC en certificering als belangrijke stappen in professionalisering. Coaching is

Marjo vraagt iedereen de essentie van het toekomstgesprek van de goden op papier te tekenen en zich vervolgens af te vragen wat dit alles inhoudt voor (de toekomst van) het TvC

immers een vak. Hij verwacht dat de beroepsgroep verder zal uitdijen en dat de helft van de coaching in de toekomst online zal plaatsvinden. Resultaat en meetbaarheid worden zo beter. Samenwerking tussen professionals en wetenschap zal aan belang winnen.

Sijtze de Roos refereert aan het boek 'The Sleepwalkers' dat verhandelt over de bloeitijd rond 1914, die in één keer aan flarden werd geschoten. Niemand dacht aan oorlog. Het motto: de toekomst kan in één keer volledig veranderen, wat kunnen we erover zeggen?

Het verontrust hem dat we ook als begeleiders wat lijken te slaapwandelen in een tijd die we niet snappen. Wat is onze plaats eigenlijk?

Janet Rienties, komend vanuit de meer zakelijke psychologie is gaan inzien dat in coaching het contact met de cliënt gelijkwaardiger en intuïtiever is dan in de psychologie; dat geeft veel speelruimte. Er zijn veel manieren van coachen en dat wil ze graag behouden; het geeft een extra dimensie aan het beroep van de coach.

Kortom, er is veel herkenning in het toegenomen belang van coaching, het is 'echt wel' een beroep en er zijn ontwikkelingen gaande die het vakgebied steviger in het zadel kunnen helpen. Toch sijpelt tussen de woorden de angst (of juist hoop?) door dat we er over enige tijd anders bij kunnen zitten, en dat is niet vanzelfsprekend warmpjes. Bijzonder dat de aanwezigheid in de terugkoppeling woorden teruggeven die kennelijk zijn blijven hangen, maar die ik zelf niet had opgevangen. Alternatieve wetenschap. Doorgeven. Bezinning. Engagement. Onthoofding. Diversiteit. Zelfkritiek. Samen ontdekken. De hokjes uit. Acceptatie. *New age*. Boeiend dat in het noteren van steekwoorden zich al een groeiproces ontvouwt. Als de betrokkenen vervolgens de tekens uit het verleden met potlood en krijtje aan het papier toevertrouwen, tonen veel tekeningen iets van verbinding, zoals die tussen wetenschap en intuïtie.

Van betekenis naar toekomst

Marjo Korrel ziet in de praktijk twee polariteiten bij het begeleidend bestaan: enerzijds een 'empowerend geloven' in een maakbare toekomst, anderzijds pregnant lijden aan de illusie van maakbaarheid, want wie het niet maakt is een *loser*. Vanuit dit gegeven vraagt ze zich hardop af waar we naar verlangen als we aan coaching-in-de-toekomst denken. "Stel dat we vanuit de (goddelijke) wijsheid van de toekomst kunnen kijken naar de aarde, wat kunnen we dan met zekerheid aan de aarde meegeven over dit onderwerp?" Ze zegt erbij dat we eigenlijk achterwaarts de toekomst in struikelen; dan kan het behulpzaam zijn om eens een keertje vanuit de toekomst voorwaarts terug te blikken. Ze citeert bovendien Kierkegaard: "Het leven dient voorwaarts geleefd te worden, maar kan pas achteraf worden begrepen." Marjo deelt ondertussen symbolische 'steentjes der wijzen' uit.

De wijzen schikken zich in hun tijdelijk lot en blikken met goddelijk gemak terug naar de eenvoudige mens (en coach) op aarde anno 2013. Ans ziet dat we de verbinding met het

hart gaan herstellen; dan gaan we ook geen rare dingen meer doen. Eric ziet totale vrede ontstaan en een beweging van plat naar driedimensionaal. Janet ziet mededogen ontstaan om die vrede tot stand te brengen. Sijtze denkt dat ze (mensen op aarde) hard moeten werken om hun noodlot te ontlopen het valt hem op dat in alle tekeningen het kwaad afwezig is, maar dat klopt niet, we zullen ons ertoe moeten verhouden. Ien ziet dat er wel benul is over licht en donker. Margreet ziet dat ze het op aarde gaan begrijpen. Bert ziet een ronddraaiende cirkel maar ook een *sustainable* ruggengraat ontstaan. Jacob betreurt het dat ze nog in lijnen en structuren denken, terwijl het echt over iets anders gaat. Woody vindt het grappig dat ze coaching op aarde nog als professe zagen waar je voor moest betalen, terwijl hij vanuit zijn troon weet dat iedereen het in de toekomst kan en doet. Els ziet versnippering. Marjo voelt mededogen: ach, ze dachten dat ze iets meenden te willen, terwijl duidelijk is dat het erom gaat wat de *wereld* wil. Audrey (die later binnenkwam) ziet dat mensen zich eerst gingen specialiseren, maar – gelukkig! – gaandeweg generalisten werden, anderen uitdagend om meer eigenaarschap te dragen. Ans, weemoedig: "Waren ze maar helderziend geweest, maar ja, toen hadden ze nog scholen." Adriaan vindt het grappig dat ze het toen massaal coaching noemden; waarom was dat? Wilden ze soms op elkaar lijken? Waarom deden ze niet waar ze zin in hadden? Woody: "Ze wisten nog niet dat coaching een bevrijdingsbeweging was." Alex beaamt dat en is blij dat coaching ook in de toekomst een vak is. Ans ten slotte: "Ze hadden nog niet door dat ze in 'The Matrix' zaten."

De toekomst van het TvC

Marjo vraagt iedereen de essentie van het toekomstgesprek van de goden op papier te tekenen en zich vervolgens af te vragen wat dit alles inhoudt voor (de toekomst van) TvC. Men gaat in twee deelgroepen uiteen voor het een dialoog erover en rapporteert na afloop.

Het eerste groepje constateert dat de eerste tekens uit de toekomst de verbinding met jezelf betreffen, zich uitbreidend naar de samenleving. De groep schetst een beeld van de Agora ('verzamelplaats', vaak een marktplein in de oude Griekse steden) waarin coaching voor en door iedereen kan bestaan en makkelijk toegankelijk is. Dat vraagt om reeds in het basisonderwijs iets mee te geven over samenleven, elkaar helpen. Voor het TvC stelt deze groep voor om aandacht te geven aan daar waar het schuurt in het leven en om zo bewustzijn te vergroten. Het TvC kan de bijdragen van coaches aan de maatschappij laten zien: hoe creëren mensen? Tegelijkertijd moeten we voorkomen dat we steeds bezig zijn om de wereld te redden. Zijn we als coach wel bewust van onze eigen motieven? Wat van onze eigen schaduw mag zichtbaar zijn? Er komt een voorstel voor een nieuwe rubriek: Ken u zelve (als coach)! Kopij wordt direct al aangeboden.

Synchronisch genoeg komt ook het andere groepje uit bij 'het kwaad erkennen en de ruis die er naast de liefde altijd is'. Maar vooral komen in dit groepje vragen op: Maakt de schaduw het bestaan van coaches noodzakelijk? Gaat de luchtbel van coaching niet een keer ontploffen? En wat als die bel onverwacht blijft leven? Veel vragen zijn er ook over de (on)zin van eenheid en authenticiteit. Kortom, een vakblad als het TvC blijft betekenis hebben, juist om deze vragen een plek en mogelijke antwoorden te gunnen. Er moet wel meer uitstraling naar de burger komen; coa-

ches kunnen bescheidener worden. Geopperd wordt om enerzijds een vakblad te behouden en anderzijds een tijdschrift voor levenskunst voor iedereen op te zetten. Maar ja, zijn die er niet al bij bosjes?

Eigen plannen

Marjo vraagt nu aan eenieder na te gaan wat het tot nu toe besprokene voor de aanwezigen zelf betekent. "Als je datgene wat je aan 't hart gaat, ook werkelijk ter harte neemt; wat houdt dat dan voor je in?" Dat geeft direct tal van concrete aanknopingspunten waarmee de goden weer mens worden, met wensen, zelfopdrachten en bijbehorende takenlijstjes. Dat gaan we natuurlijk niet verklappen, maar enkele hints wil ik u wel meegeven. Er gaan community-achtige events komen, waar mens en coach (lees: de samenleving) bij elkaar worden gebracht. Er worden initiatieven geboren om de verbinding die allen zo duidelijk terug- en vooruitzien daadwerkelijk te realiseren. Er start een zoektocht naar maatschappelijke initiatieven en schaduwaspecten van het leven waarover het TvC kan rapporteren. Er gaan lespakketten komen om van coaching een cultuurgoed te maken (in plaats van een onderhandelbaar item). En er komen tegengeluiden. Sijtze citeert Camus ('De Mythe van Sisyphus') dat ons leven een voortdurende poging is om het telkens terugrollende rotsblok de berg op te duwen; een ogenschijnlijk zinloos noodlot, dat tegelijkertijd onze waardigheid toont. "We moeten dus gewoon ons best blijven doen." Relativering is ook belangrijk. ■

Alle artikelen van deze uitgave
kunt u digitaal bestellen via:

 professioneel begeleiden.nl